CONSORȚIUL NAȚIONAL AL INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN MOLDOVA ȘI UNIVERSITATEA DE STUDII POLITICE ȘI ECONOMICE EUROPENE „CONSTANTIN STERE”

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 343.541(043.2)

GALAN Doina-Cezara

CONSIMȚĂMÂNTUL VICTIMEI ÎN CONTEXTUL INFRACȚIUNILOR PRIVIND VIAȚA SEXUALĂ

REZUMATUL TEZEI DE DOCTOR ÎN DREPT

Specialitatea: 554.01. Drept penal şi execuțional penal

Autor:	_____	GALAN Doina-Cezara
Conducător de doctorat:	_____	BUJOR Valeriu, doctor în drept, profesor universitar
Comisia de îndrumare:	_____	CUȘNIR Valeriu, doctor habilitat în drept, profesor universitar
	_____	GRECU Raisa, doctor habilitat în drept, conferențiar universitar
	_____	IUSTIN Viorel, doctor în drept, conferențiar universitar

CHIȘINĂU, 2026

Teza de doctorat a fost elaborată în cadrul Consorțiului Național al Instituțiilor de învățământ Academia de Studii Economice din Moldova și Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”

Autor: GALAN Doina-Cezara

Conducător de doctorat: BUJOR Valeriu, doctor în drept, profesor universitar

Comisia de doctorat:

AVORNIC Gheorghe, doctor habilitat în drept, profesor universitar, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere” – Președinte;

BUJOR Valeriu, doctor în drept, profesor universitar, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere” – conducător de doctorat;

CUȘNIR Valeriu, doctor habilitat în drept, profesor universitar, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice al Universității de Stat din Moldova;

COJOCARU Radion, doctor în drept, profesor universitar Academia „Ștefan cel Mare” a Ministerului Afacerilor Interne– referent oficial;

SORBALA Mihail, doctor în drept, conferențiar universitar Universitatea Liberă Internațională din Moldova – referent oficial.

Secretar al Comisiei de doctorat: BUJOR Valeriu, dr. în drept, prof. universitar.

Susținerea va avea loc în data de 17 decembrie 2026, ora 15:00 în cadrul USPEE „Constantin Stere” (adresa: or. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 200, Chișinău în incinta Sălii et.6 birul 605).

Rezumatul și teza de doctorat pot fi consultate la Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Universității de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, pe pagina web a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (www.cnaa.md) și pagina web a Școlii Doctorale (https://uspee.md/scoala-doctorala-sese/).

Autor: _____ Doina-Cezara GALAN

Secretarul comisiei de doctorat: _____ Valeriu, BUJOR dr. în drept, prof. univ.

© Galan Doina-Cezara 2026

CUPRINS

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII 4
CONȚINUTUL TEZEI 11
CONCLUZII ŞI RECOMANDĂRI.....26
BIBLIOGRAFIE 31
LISTA PUBLICAȚIILOR AUTOAREI LA TEMA TEZEI 33
ADNOTARE.....36
ANNOTATION 37
АННОТАЦИЯ.....38

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea şi importanța problemei abordate

Odată cu introducerea în Codul penal a art. 132², instituția consimțământului victimei a suscitat un interes sporit în doctrina consacrată infracțiunilor privind viața sexuală. Lipsa unor prevederi exprese privind noțiunea de consimțământ în cadrul dreptului penal autohton poate crea deficiențe de aplicare a legislației bazate pe consimțământ, din cauza provocărilor legate de securitatea juridică, un principiu care susține că legea trebuie să le ofere celor care fac obiectul ei, capacitatea de a-și corela comportamentul cu certitudine.[1]

Reticența preocupărilor legate de investigarea acestei probleme în coroborare cu gradul de complexitate al identificării și încadrării juridice corecte a faptei ce vizează consimțământului victimei în cazul infracțiunilor privind viața sexuală trezește un interes preeminent, această problemă fiind în atenția cercetătorilor moldoveni, dar și a celor străini: (V. Bujor; V.Cușnir, A. Paladii, A. Borodac, S.Brînza, V. Stati. S. Copețchi, V.Grosu, I.Macari, M. Botnarenco, G.Ulianovschi ș.a,. (Republica Moldova), H Diaconescu, I. Miron. , R.Glăvan, Radu M.N, D.A Marinciu, G.C Ioan ș.a,. (România), I.V. Pantiuhina, A.S. Kapitunov, A.S. Kondratenkova, A.A. Bimbinov (Federația Rusă) și L. Ullrich, N. Hilgert ș.a,. (SUA)).

Atâta timp cât nu va exista o claritate a legii penale pe subiectul consimțământului în general, calificarea infracțiunilor privind viața sexuală va crea divergențe practice.

Concluzionăm că actualitatea temei este determinată de:

-modificările legislative recente ale Codului penal al Republicii Moldova (în special redefinirea noțiunii de „act sexual neconsimțit”);

[1] GALAN D-C. Modele legislative de încriminare a infracțiunilor privind viața sexuală pe plan internațional. In: Revista Procuraturii Republicii Moldova, 2024, nr. 13, pp. 72-76. ISSN 2587-3601.

- necesitatea armonizării legislației naționale cu standardele europene (Convenția de la Istanbul, jurisprudența CtEDO);

- dezvoltarea noilor forme de infracționalitate sexuală în mediul digital;

- dificultățile practice de delimitare între infracțiuni (art. 171–175[1] CP al RM).

Problema de cercetare elucidată presupune necesitatea fundamentării unui model conceptual integrat al raportului dintre autodeterminarea sexuală, consimțământul sexual și protecția juridico-penală, concept care ar permite să ofere criterii coerente pentru definirea consimțământului juridic valabil, stabilirea limitelor acestuia, identificarea împrejurărilor în care autonomia sexuală este afectată și fundamentarea intervenției juridico-penale.

Scopul lucrării constă în fundamentarea teoretică a unei concepții juridico-penale vizând consimțământul sexual, prin elucidarea esenței, conținutului, condițiilor de validitate, formelor de manifestare, și limitelor acestuia, precum și prin evaluarea mecanismelor juridico-penale de protecție a libertății și inviolabilității sexuale, în vederea fundamentării unor soluții de perfecționare a cadrului normativ și a practicii judiciare.

Obiectivele lucrării: În vederea realizării scopului propus, au fost stabilite următoarele obiective:

- analiza critică și sistematizarea modelelor doctrinare ale consimțământului sexual, prin analiza publicațiilor relevante ale cercetătorilor autohtoni și celor străini;
- evaluarea gradului de compatibilitate a legislației actuale a Republicii Moldova cu standardele europene și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în ceea ce privește protecția consimțământului victimei în infracțiunile împotriva vieții sexuale, pentru identificarea eventualelor deficiențe și formularea recomandărilor practice;
- evaluarea reglementărilor juridico-penale pe plan național și a practicii judiciare referitor la consimțământul victimei în infracțiunile care atentează la libertatea și inviolabilitatea vieții sexuale;

- identificarea și examinarea modelelor legislative pe plan internațional privind încriminarea consimțământului în cazul infracțiunilor cu caracter sexual;
- identificarea problemelor de interpretare, calificare și probare a consimțământului sau lipsei acestuia în procesul de aplicare a normelor penale;
- elucidarea fundamentelor filosofice, sociologice, psihologice și juridice ale ale autonomiei sexuale și consimțământului, în vederea identificării premiselor conceptuale a consimțământului sexual;
- fundamentarea consimțământului sexual ca formă juridic relevantă din punct de vedere de manifestare a autodeterminării sexuale, prin determinarea esenței, funcției și semnificației juridico-penale;
- determinarea structurii și condițiilor de validitate ale consimțământului sexual, identificarea formelor de exprimare, menținere și retragere a acestuia și stabilirea criteriilor juridice de apreciere a existenței ori inexistenței consimțământului sexual;
- argumentarea consimțământului victimei în calitate de cauză care înlătură caracterul penal al faptei;
- conturarea tipologiei de consimțământ sexual;
- particularizarea consimțământului minorului în cazul infracțiunilor privind viața sexuală;
- identificarea specificului consimțământului victimei sexuale în sfera digitalizării;
- elaborarea unui model juridico-penal al consimțământului sexual, precum și formularea propunerilor de perfecționare a legislației și a practicii judiciare în vederea asigurării unei protecții efective a libertății și inviolabilității vieții sexuale a persoane în Republica Moldova.

Ipoteza de cercetare

Cercetarea pornește de la ipoteza că autodeterminarea sexuală a persoanei constituie valoarea socială fundamentală care justifică protecția juridico-penală a libertății și inviolabilității persoanei, iar consimțământul sexual reprezintă principalul

mecanism juridic prin care exercitarea acestei autodeterminări se exteriorizează și poate fi evaluată juridic. Respectiv, existența sau inexistența consimțământului nu trebuie apreciată exclusiv prin manifestarea exterioară a voinței, ci prin raportare la condițiile în care acesta s-a format și a fost exprimată.

Se presupune, prin urmare, că fundamentarea unui concept juridico-penal al consimțământului sexual, ar permite stabilirea unor criterii mai coerente pentru delimitarea conduitei sexuale consimțite de cele neconsimțite și poate constitui baza teoretică pentru interpretarea și aplicarea normelor juridico-penale, precum și pentru perfecționarea cadrului normativ și a practicii judiciare.

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese

Cercetarea este fundamentată pe: doctrina de specialitate națională și cea străină, reglementările naționale cu caracter penal și non-penal, reglementările penale ale unor state străine, practica judiciară autohtonă etc.

Metodele de cercetare aplicate în prezenta investigație au fost stabilite în funcție de specificul și relevanța surselor bibliografice analizate.

Investigația realizată se întemeiază pe analiza lucrărilor doctrinare din domeniul dreptului penal, precum și a literaturii interdisciplinare relevante de rând cu jurisprudența Curții Europene a CtEDO). Ca repere au fost utilizate prevederile legislației Republicii Moldova, alături de reglementările unor state străine, precum România, Ucraina, Republica Belarus, Suedia, Elveția, Franța, Spania, Germania și Italia.

Metoda logică a constituit un instrument fundamental în procesul de selectare a materialului științific, sistematizare a informațiilor acumulate, definire a noțiunilor-cheie și expunere coerentă a concluziilor proprii. Această metodă a facilitat analiza riguroasă a textelor legislative și doctrinare, asigurând coerența argumentării pe parcursul cercetării.

În cadrul cercetării au fost valorificate, în mod prioritar, metodele de analiză comparativă, sistemică și tehnico-juridică. Aplicarea metodei comparativ-juridice a permis examinarea reglementărilor și a faptelor penale conexe din perspectiva dreptului comparat, iar abordarea sistemică și tehnico-juridică a facilitat identificarea lacunelor și a imperfecțiunilor existente în normele de incriminare prevăzute în Capitolul IV al Codului penal. Pe baza acestor constatări au fost elaborate propuneri și recomandări de lege ferenda, orientate spre perfecționarea cadrului normativ de incriminare în domeniul analizat.

Metoda comparativă a fost utilizată în două direcții: analiza în aspect de drept comparat, prin confruntarea reglementărilor naționale cu cele din alte state europene, pentru a identifica tendințe legislative și soluții eficiente în materia incriminării infracțiunilor ce țin de viața sexuală; compararea faptelor penale conexe, ceea ce a permis delimitarea precisă a infracțiunilor înrudite și evidențierea suprapunerilor sau a lacunelor din normele incriminatoare.

Metoda sistemică a servit la examinarea instituțiilor juridice analizate în corelație cu întregul sistem al dreptului penal, precum și cu alte ramuri ale dreptului, pentru a identifica interdependențele și eventualele contradicții normative.

Metoda tehnică-juridică a fost aplicată în vederea analizei textelor legislative, precum și pentru formularea unor propuneri de lege *ferenda* destinate optimizării cadrului normativ reglementat la Capitolul IV din Codul penal al Republicii Moldova.

Metoda literară a fost utilizată pentru stabilirea conținutului exact al unor termeni juridici, cu accent pe etimologia acestora și pe sensul atribuit în literatura de specialitate, astfel asigurând o interpretare corectă și unitară a noțiunilor utilizate.

Metoda euristică a permis argumentarea opiniilor proprii prin identificarea unor soluții noi și originale, pornind de la ipoteze formulate pe parcursul cercetării. Aceasta a contribuit la

formularea întrebărilor științifice esențiale și la găsirea răspunsurilor adecvate, conferind caracter inovativ lucrării.

Un rol aparte l-a avut *metoda ipotetică*, care a stat la baza realizării cercetării prin formularea și verificarea ipotezelor privind eficiența normelor actuale, impactul acestora asupra practicii judiciare și necesitatea unor reforme legislative.

Metoda documentării a fost indispensabilă pentru elaborarea părții practice a lucrării. Aceasta a constat în studierea: dosarelor penale relevante, hotărârilor Plenului Curții Supreme de Justiție și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, care au oferit exemple concrete și argumente practice pentru fundamentarea concluziilor.

Noutatea și originalitatea științifică a tezei de doctorat rezultă din analiza multidimensională a unui domeniu insuficient explorat în doctrina penală a Republicii Moldova, oferind o nouă perspectivă în privința consimțământului victimelor în cadrul infracțiunilor privind viața sexuală.

Importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării

Lucrarea prezintă o analiză sistematică a consimțământului victimei în materia infracțiunilor privind viața sexuală, contribuind la dezvoltarea doctrinei naționale de drept penal. Rezultatele cercetării pot constitui suport științific pentru mediul academic și practicienii dreptului, precum și fundament doctrinar pentru perfecționarea legislației naționale în domeniul protecției libertății și inviolabilității sexuale.

Valoarea aplicativă a studiului constă și în propunerile de lege ferenda, menite să optimizeze cadrul legislativ actual. Rezultatele cercetării pot fi utilizate atât în activitatea științifică și formarea profesională juridică la toate nivelurile de studii, cât și în activitatea practică a instituțiilor responsabile cu respectarea ordinii de drept. De asemenea, concluziile pot fi luate în considerare în procesul de elaborare a legislației.

Rezultatele științifice principale înaintate spre susținere:

- fundamentarea conceptului juridico-penal al consimțământului victimei și delimitarea acestuia de alte forme de manifestare a voinței;

- elaborarea unei clasificări a tipurilor de consimțământ sexual și stabilirea criteriilor de apreciere a validității acestuia;

- determinarea rolului consimțământului victimei în calificarea infracțiunilor prevăzute la art. 171–175[1] din Codul penal al Republicii Moldova;

- identificarea dificultăților de interpretare și aplicare a normelor privind infracțiunile referitoare la viața sexuală și formularea criteriilor de delimitare a acestora;

- formularea unor propuneri de lege *ferenda* pentru perfecționarea cadrului normativ și uniformizarea practicii judiciare.

Implementarea rezultatelor științifice: Rezultatele cercetării pot fi valorificate în perfecționarea cadrului normativ, în interpretarea și aplicarea art. 171–175[1] CP al RM, în uniformizarea practicii judiciare, precum și în instruirea juridică, cercetarea științifică și elaborarea recomandărilor metodice în domeniul protecției libertății și inviolabilității sexuale.

Aprobarea rezultatelor. Rezultatele cercetării au fost prezentate și discutate în cadrul conferințelor științifice naționale și internaționale, fiind supuse evaluării și dezbaterii în comunitatea științifică.

Publicațiile la tema tezei. Rezultatele studiului au fost valorificate în 10 articole publicate în materialele conferințelor internaționale și naționale, precum și în revistele științifice din țară și de peste hotare.

Cuvinte-cheie: consimțământ, victimă, infracțiuni privind viața sexuală, consimțământ faptic, consimțământ juridic, consimțământ viciat, libertate sexuală, integritate sexuală.

CONȚINUTUL TEZEI

Structura tezei de doctorat este determinată de scopul și obiectivele cercetării și reflectă succesiunea logică a etapelor de analiză, de la fundamentarea doctrinară și normativă a instituției consimțământului victimei la examinarea implicațiilor juridico-penale ale acesteia și formularea propunerilor de perfecționare a legislației naționale.

Teza de doctorat „Consimțământul victimei în contextul infracțiunilor privind viața sexuală” este alcătuită din introducere, patru capitole, structurate în nouăsprezece subcapitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie, lista publicațiilor autorului la tema tezei, adnotări în limbile română, engleză și rusă, cuvinte-cheie, precum și lista abrevierilor utilizate pe parcursul cercetării.

Introducerea fundamentează actualitatea și importanța cercetării în contextul modificărilor legislative privind infracțiunile sexuale și al orientării către modelul bazat pe lipsa consimțământului. Sunt prezentate problema științifică, scopul, obiectivele, ipoteza și metodologia cercetării, precum și noutatea, importanța teoretică, valoarea aplicativă, rezultatele principale și implementarea acestora.

Capitolul I, intitulat **„Abordări doctrinare și reglementări normative cu privire la încriminarea infracțiunilor privind viața sexuală”,** este consacrat analizei doctrinei, evoluției legislației penale și dreptului comparat în materia consimțământului victimei. În cadrul primului capitol sunt analizate principalele contribuții ale doctrinei autohtone privind consimțământul victimei în contextul infracțiunilor privind viața sexuală, fiind evidențiate rezultatele relevante pentru prezenta cercetare.

Printre primele lucrări relevante se înscrie monografia elaborată de V. Bujor și I. Miron[2] intitulată „Violența sexuală: aspecte juridico-penale și criminologice", care, deși publicată anterior adoptării actualului Cod penal, formulează concepții ce anticipează dezvoltarea ulterioară a instituției consimțământului sexual. Autorii propun redefinirea unor concepte fundamentale privind infracțiunile contra vieții sexuale, extinderea noțiunii de raport sexual, recunoașterea femeii ca posibil subiect activ al infracțiunii de viol și evidențiază că esența acestor infracțiuni constă în încălcarea libertății victimei de a dispune de propria viață sexuală. Totodată, aceștia formulează una dintre primele explicații doctrinare ale raportului dintre constrângere și lipsa consimțământului, precum și ideea existenței unui consimțământ specific relațiilor dintre soți.

În aceeași direcție se înscriu cercetările lui V. Stati[3], care analizează practica judiciară privind infracțiunile contra vieții sexuale și acordă o atenție deosebită consimțământului minorilor. Autorul argumentează că manifestarea aparentă de voință a unui minor nu poate constitui întotdeauna un consimțământ juridic valabil, fiind necesară evaluarea capacității victimei de a înțelege semnificația actelor sexuale.[13]

Un aport distinct îl reprezintă cercetările R. G. Ionuș, care demonstrează rolul determinant al consimțământului victimei în calificarea juridico-penală a faptelor. Autoarea evidențiază că existența sau inexistența consimțământului poate constitui element constitutiv al infracțiunii, fiind reglementată fie expres, fie implicit, în funcție de structura normei de incriminare. Într-o cercetare ulterioară, aceasta dezvoltă ideea potrivit căreia consimțământul victimei poate reprezenta o cauză care exclude

[2]BUJOR, V., MIRON, I. *Violența sexuală: aspecte juridico-penale și criminologice*. Chișinău: Elan-Poligraf, 2001. p. 80. ISBN 9975-9620-9-

[3] STATI, V. Despre practica aplicării răspunderii pentru infracțiunile privind viața sexuală. Considerente de ordin teoretic și practic. În: *Revista Națională de Drept*, 2007, nr. 8, pp. 16–22. ISSN 1811-0770.

caracterul penal al faptei, prin lipsa unuia dintre elementele constitutive ale infracțiunii.[4]

O contribuție aparte aparține profesorului Sergiu Brînza, care, împreună cu V. Stati, analizează impactul modificărilor legislative operate asupra infracțiunilor prevăzute la art. 173–175[1] CP al RM și ulterior asupra reformei realizate prin Legea nr. 316/2022. Autorii evidențiază transformarea concepției tradiționale privind violul, prin trecerea de la noțiunea de „raport sexual" la cea de „act sexual neconsimțit", extinderea sferei de aplicare a normei penale și consolidarea protecției victimelor, indiferent de sexul acestora. Totodată, ei examinează oportunitatea introducerii unei prezumții legale privind lipsa consimțământului sexual al minorilor, prin raportare la experiența legislativă a României și la necesitatea perfecționării cadrului normativ național.[5]

Analiza literaturii străine relevante pentru cercetare, demonstrează că autorii străini examinează consimțământul atât din perspectivă juridico-penală, cât și filosofică, psihologică și sociologică, ceea ce permite conturarea unei abordări interdisciplinare a conceptului.

Un aport important aparține profesorului G. Antoniu[6], care evidențiază că relevanța juridică a consimțământului este determinată de natura valorii sociale protejate, acesta putând înlătura caracterul penal al faptei numai atunci când titularul dreptului dispune în mod liber de interesul ocrotit de lege. Totodată, autorul subliniază că autonomia de voință este limitată de caracterul indisponibil al anumitor valori sociale, aspect

---

[4] IONUȘ, R. G. *Implicații juridico-penale asupra consimțământului victimei*. Teză de doctorat. Chișinău: CEP USM, 2011, p. 232.

[5] BRÎNZA, S., STATI, V., TAMAZLÎCARU, A. „Violul și acțiunile cu caracter sexual neconsimțite: o abordare din perspectiva Legii nr. 316/2022". În: Juridice Moldova. [citat: 07.11.2024].
Disponibil: https://juridicemoldova.md/17060/violul-si-actiunile-cu-caracter-sexual-neconsimtite-o-abordare-din-perspectiva-legii-nr-316-2022-2.html

[6] ANTONIU, G. Consimţământul victimei. În: *Revista de Drept Penal*, 2003, nr. 4, p. 14

deosebit de important pentru analiza infracțiunilor privind viața sexuală.[1]

Referitor la consimțământul sexual al minorilor, D. A. Marinciu subliniază importanța stabilirii unei vârste minime pentru exprimarea valabilă a consimțământului, apreciind că aceasta trebuie să reflecte maturitatea fizică și psihică necesară înțelegerii semnificației raporturilor sexuale și a consecințelor acestora.[7]

O contribuție distinctă aparține M. P. Meniaeva, care dezvoltă conceptul de „cultură a consimțământului", analizând consimțământul ca mecanism cultural și axiologic prin intermediul căruia sunt promovate autonomia persoanei, respectul reciproc și responsabilitatea socială. Autoarea demonstrează că dezvoltarea unei culturi a consimțământului contribuie la prevenirea comportamentelor abuzive și la consolidarea protecției persoanei în relațiile sociale, inclusiv în cele de natură sexuală.[8]

O influență semnificativă asupra cercetării moderne o exercită studiile lui Peter K. Westen, care evidențiază existența unor confuzii conceptuale privind noțiunea de consimțământ. Autorul demonstrează că acesta nu poate fi redus exclusiv la o manifestare exterioară de voință, fiind necesară delimitarea dintre starea psihică a victimei, exprimarea voinței, rezistența fizică și utilizarea forței. Aceste concluzii contribuie la clarificarea criteriilor de apreciere a existenței unui consimțământ juridic valabil.[9]

În aceeași direcție se înscrie și cercetarea realizată de Alan Reed, consacrată efectelor fraudei asupra validității consimțământului sexual. Autorul arată că nu orice inducere în

---

[7] MARINCIU, D. A. Prevenirea și combaterea agresiunilor sexuale asupra victimelor potențiale. Teză de doctor în drept. București: Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza", 2020.

[8]МЕНЯЕВА, М.П. *Культура согласия: сущность, становление, воспроизводство*: Дисс. д-ра филос. наук. Челябинск, 2015. с. 41.

[9] WESTEN, P. K. Some Common Confusions About Consent in Rape Cases. În: *Ohio State Journal of Criminal Law*, 2004, vol. 2, pp. 333–359, în special p. 335. [citat: 09.06.2024].
Disponibil: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=637541

eroare exclude existența consimțământului, ci doar acele împrejurări care afectează în mod esențial libertatea de autodeterminare sexuală și împiedică exprimarea unei voințe autentice. Totodată, este subliniată necesitatea examinării tuturor circumstanțelor concrete ale cauzei pentru aprecierea caracterului valabil al consimțământului.[10]

Cercetările recente elaborate de N. Hilgert, Joanna Demaree-Cotton, Vanessa K. Bohns și L. Ullrich reflectă orientarea doctrinei contemporane spre standardul consimțământului afirmativ („affirmative consent"). Autorii evidențiază că validitatea consimțământului presupune exprimarea unui acord liber, voluntar și informat, iar aprecierea existenței acestuia trebuie realizată prin raportare atât la manifestarea exterioară a voinței, cât și la factorii psihologici, sociali și contextuali care influențează procesul decizional al persoanei.[11]

În cadrul capitolului este supusă analizei evoluția reglementărilor penale referitoare la protecția libertății și inviolabilității sexuale în spațiul moldovenesc, evidențiind transformările succesive ale concepției juridice privind consimțământul victimei.

Cercetarea relevă că Legea Țării, Pravila lui Vasile Lupu și reglementările ulterioare nu recunoșteau consimțământul victimei ca instituție juridică autonomă, în timp ce Codul penal al RSS Moldovenești din 1961 a consacrat lipsa consimțământului prin constrângere sau profitarea de starea de neputință a victimei. Adoptarea Codului penal al Republicii Moldova din 2002 și modificările legislative ulterioare au consolidat protecția libertății sexuale, iar reforma realizată prin Legea nr. 316/2022 a consacrat consimțământul sexual ca element central al incriminării,

[10] REED, A. An Analysis of Fraud Vitiating Consent in Rape Cases. În: *The Journal of Criminal Law*, 1995, vol. 59, nr. 3, pp. 310–315. DOI: 10.1177/002201839505900309

[11] BOHNS, V. K. Toward a Psychology of Consent. În: *Perspectives on Psychological Science*, 2022, vol. 17, nr. 4, pp. 1093–1100. ISSN 1745-6916. DOI: 10.1177/17456916211040807

redefinind violul ca act sexual neconsimțit și aliniind legislația națională la standardele internaționale.

Analiza comparativă a legislației penale din statele Uniunii Europene evidențiază existența unor modele legislative diferite privind reglementarea infracțiunilor care aduc atingere libertății și inviolabilității sexuale, însă toate au ca obiectiv comun protecția libertății de autodeterminare sexuală și combaterea eficientă a violenței sexuale. Studiul a vizat legislația penală din România, Austria, Franța, Germania, Belgia, Bulgaria, Italia, Republica Cehă și Spania, în scopul identificării principalelor tendințe europene privind reglementarea consimțământului sexual.

Analiza doctrinei naționale și străine, a evoluției cadrului normativ și a dreptului comparat evidențiază că, deși conceptul de consimțământ este recunoscut ca element esențial al infracțiunilor privind viața sexuală, legislația Republicii Moldova nu oferă o definiție legală expresă și nici criterii clare privind condițiile sale de valabilitate.

Capitolul II, intitulat **„Criterii generale de analiză a consimțământului în contextul infracțiunilor privind viața sexuală”,** reprezintă nucleul teoretic al cercetării și fundamentează conceptul juridico-penal al consimțământului victimei în materia infracțiunilor privind viața sexuală.

Capitolul urmărește definirea conținutului juridic al consimțământului, identificarea naturii sale juridice, delimitarea acestuia de alte manifestări ale voinței și stabilirea criteriilor generale de apreciere a existenței ori inexistenței consimțământului.

Analiza interdisciplinară demonstrează că noțiunea de consimțământ depășește sfera dreptului penal, fiind fundamentată pe concepte dezvoltate în filosofie, sociologie și psihologie. Din perspectivă filosofică, John Stuart Mill fundamentează

consimțământul pe principiul libertății individuale[12], iar Immanuel Kant îl raportează la autonomia voinței și demnitatea umană.

În aceeași direcție[13], Franklin G. Miller și Alan Wertheimer evidențiază că validitatea consimțământului presupune existența unei manifestări de voință autonome, informate și lipsite de constrângere, simpla exprimare formală a acordului nefiind suficientă pentru a-i conferi relevanță juridică.[14]

Din perspectivă sociologică, Émile Durkheim demonstrează că exprimarea consimțământului este influențată de normele și valorile sociale[15], iar Max Weber îl analizează ca formă de acțiune socială orientată către comportamentul altor persoane, subliniind caracterul său relațional și contextual.[16]

Din perspectivă psihologică, Vanessa K. Bohns evidențiază că validitatea juridică a consimțământului nu coincide întotdeauna cu experiența psihologică a persoanei, întrucât libertatea de alegere poate fi influențată de presiuni sociale și raporturi de putere. În aceeași direcție[17], Joanna Demaree-Cotton arată că autonomia decizională trebuie analizată în raport cu modul real în care persoanele iau decizii, fără ca existența unor

---

[12] MILL, J. S. On Liberty. London: John W. Parker and Son, 1859. [citat: 31.07.2025]. Disponibil: https://eet.pixel-online.org/files/etranslation/original/Mill,%20On%20Liberty.pdf

[13] KANT, I. Groundwork of the Metaphysics of Morals. Cambridge: Cambridge University Press, 1998. [citat: 31.07.2025]. Disponibil: https://cpb-us-w2.wpmucdn.com/blog.nus.edu.sg/dist/c/1868/files/2012/12/Kant-Groundwork-ng0pby.pdf

[14] MILLER, F. G., WERTHEIMER, A. (eds.). The Ethics of Consent: Theory and Practice. New York: Oxford University Press, 2009. 400 p. ISBN 978-0-19-533514-9.

[15] DURKHEIM É. *The Rules of Sociological Method*. New York: Free Press, 1982. ISBN 9780029079409 p.272

[16] WEBER, M. Economy and Society. Berkeley: University of California Press, 1978. ISBN 978-0520035004. p. 1469.

[17] BOHNS, Vanessa K. Toward a Psychology of Consent. În: Perspectives on Psychological Science. 2022, vol. 17, nr. 4, pp. 6. ISSN 1745-6916. DOI: 10.1177/17456916211040807.

influențe contextuale să conducă automat la invalidarea consimțământului.[18]

A fost identificat faptul că consimțământul ca instituție juridică, analizează reglementările privind consimțământul în dreptul civil, dreptul familiei, dreptul muncii, dreptul internațional și dreptul penal, fiind examinate condițiile generale de valabilitate ale manifestării de voință, cerințele referitoare la libertatea și conștientizarea acordului, limitele autonomiei de voință și efectele juridice pe care consimțământul le produce în diferite categorii de raporturi juridice. Totodată, sunt evidențiate asemănările și deosebirile existente între aceste ramuri de drept în ceea ce privește rolul și funcțiile consimțământului.

Consimțământul ca instituție juridico-penală, reprezintă nucleul conceptual al cercetării, fiind consacrat fundamentării naturii juridico-penale a consimțământului victimei și stabilirii locului acestei instituții în sistemul dreptului penal. Pornind de la analiza interdisciplinară realizată în subcapitolele precedente, în prezenta cercetare consimțământul victimei este definit ca manifestarea de voință exterioară, liberă, specifică, informată și lipsită de ambiguitate, prin care titularul unei valori sociale protejate acceptă producerea unor consecințe juridice asupra acesteia.

Cercetarea demonstrează că, în dreptul penal, consimțământul poate îmbrăca trei forme principale: cauză care înlătură caracterul penal al faptei, circumstanță atenuantă și semn al unor infracțiuni. Analiza legislației comparate relevă că majoritatea statelor recunosc efectul justificativ al consimțământului numai în privința valorilor sociale de care titularul poate dispune în mod liber și numai dacă acesta este exprimat în mod liber, conștient și neviciat.

---

[18] DEMAREE-COTTON, J. *Philosophy, Psychology, and the Ethics of Consent*. PhD Dissertation, Department of Philosophy, Yale University, New Haven, 2022, p. 273. [citat: 15.09.2025]. Disponibil: https://elischolar.library.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1584&context=gsas_dissertations

Un rezultat important al cercetării îl constituie analiza dispozițiilor art. 132² din Codul penal, care evidențiază că legiuitorul nu definește expres noțiunea de consimțământ sexual, ci stabilește doar situațiile în care actul sexual sau acțiunea cu caracter sexual este considerată neconsimțită. În consecință, conținutul juridico-penal al consimțământului trebuie dedus prin interpretarea condițiilor referitoare la existența unei voințe libere, conștiente și neconstrânse, exprimată de o persoană capabilă să accepte sau să refuze actul sexual.

În urma analizei interdisciplinare și juridico-penale realizate în cadrul cercetării, au fost identificate și fundamentate principalele caracteristici ale consimțământului sexual, care permit delimitarea consimțământului juridic valabil de manifestările sale factice.

S-a demonstrat că validitatea consimțământului sexual este condiționată de existența unei manifestări libere și voluntare a voinței, exprimată fără constrângere fizică sau psihică, precum și de claritatea și precizia acordului, astfel încât acesta să nu lase loc unor interpretări echivoce. De asemenea, s-a constatat că exprimarea unui consimțământ valabil presupune capacitatea persoanei de a consimți, determinată de existența discernământului și a posibilității reale de a înțelege natura și consecințele actului sexual.

În urma analizei interdisciplinare și juridico-penale realizate în cadrul cercetării au fost identificate criteriile care permit clasificarea tipurilor de consimțământ în materia infracțiunilor privind viața sexuală.

Rezultatul original al cercetării îl constituie clasificarea proprie a tipurilor de consimțământ sexual, fundamentată pe relevanța juridico-penală a manifestării de voință și pe efectele acesteia asupra existenței elementelor constitutive ale infracțiunilor prevăzute în Capitolul IV al Codului penal al Republicii Moldova.

În acest sens, sunt identificate și analizate: consimțământul presupus, consimțământul atitudinal,

consimțământul expresiv, consimțământul voluntar, consimțământul forțat, consimțământul viciat și consimțământul specificat, în opoziție cu consimțământul generalizat.

Cercetarea relevă că art. 132² alin. (3) din Codul penal al Republicii Moldova nu definește pozitiv consimțământul sexual, ci stabilește condițiile în care actul sexual sau acțiunea cu caracter sexual sunt considerate neconsimțite. În acest sens, au fost identificate patru ipoteze legale ale lipsei consimțământului: constrângerea fizică, constrângerea psihică, profitarea de imposibilitatea victimei de a se apăra și profitarea de imposibilitatea victimei de a-și exprima voința.[19]

Rezultatele obținute confirmă că lipsa consimțământului sexual nu poate fi redusă la simpla existență a violenței, ci presupune examinarea tuturor împrejurărilor care afectează autonomia decizională a victimei. Aceste concluzii contribuie la interpretarea unitară a art. 132² din Codul penal și la delimitarea clară dintre raporturile sexuale consimțite și cele neconsimțite.

Analiza modificărilor introduse prin Legea nr. 316/2022[20] și a practicii judiciare demonstrează că instituția consimțământului sexual reprezintă principalul criteriu de delimitare a infracțiunilor prevăzute în Capitolul IV al Codului penal. Cercetarea evidențiază că infracțiunile privind viața sexuală pot fi grupate în două categorii: infracțiuni săvârșite în lipsa consimțământului victimei (art. 171, 172, 172¹, 173 și 175¹ CP al RM) și infracțiuni care presupun existența unui consimțământ lipsit de relevanță juridică, ca urmare a vârstei victimei (art. 174 și 175 CP al RM).

Analiza normelor și a practicii judiciare relevă că redefinirea violului ca act sexual neconsimțit a extins sfera de

[19] Codul penal al Republicii Moldova nr.985-XV, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova la 18 aprilie 2002. *În Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr.128-129 din 13 septembrie 2002

[20] Legea nr. 316 pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie). În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2022, nr. 394-400

aplicare a art. 171 CP al RM, incluzând toate formele de penetrare sexuală și eliminând distincțiile existente în reglementarea anterioară. În consecință, în situația unei rezoluții infracționale unice, diferitele modalități de penetrare constituie forme alternative ale aceleiași infracțiuni, iar nu un concurs între art. 171 și art. 172 CP al RM.

Cercetarea permite delimitarea elementelor constitutive ale infracțiunilor prevăzute la art. 172, 172¹, 173 și 175¹ CP al RM, prin raportare la natura actului sexual, modalitatea de constrângere, scopul urmărit și relevanța juridică a consimțământului victimei. Totodată, analiza demonstrează că, în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 174 și 175 CP al RM, consimțământul minorului nu produce efecte juridice atunci când acesta nu întrunește condițiile necesare pentru exprimarea unei voințe valabile.

Rezultatele cercetării au permis formularea unor criterii de delimitare între infracțiunile prevăzute în Capitolul IV al Codului penal, contribuind la interpretarea unitară a dispozițiilor legale și la soluționarea unor probleme de calificare generate de modificările legislative recente.

În concluzie, reglementarea națională privind lipsa consimțământului sexual reflectă un progres semnificativ în materie penală, însă rămâne perfectibilă. O reformă orientată spre clarificarea conceptului de consimțământ, corelată cu standardele internaționale în materia drepturilor omului, în special cu prevederile art. 36 al Convenției de la Istanbul, potrivit căruia consimțământul trebuie dat voluntar, ca rezultat al liberului arbitru al persoanei, evaluat în contextul circumstanțelor înconjurătoare, ar contribui decisiv la o protecție juridică mai eficientă a victimelor și la o aplicare mai echitabilă a legii penale

Capitolul III, intitulat „Consimțământul victimei în componența infracțiunilor prevăzute la art. 171–175¹ din Codul penal al Republicii Moldova”, reprezintă partea central-aplicativă a cercetării și urmărește integrarea conceptului

juridico-penal al consimțământului în structura elementelor constitutive ale infracțiunilor privind viața sexuală.

În urma analizei doctrinei și a legislației penale s-a constatat că obiectul juridic special al infracțiunilor privind viața sexuală diferă în funcție de natura conduitei incriminate și de categoria victimei. În cazul infracțiunilor prevăzute la art. 171 și 172 CP al RM sunt protejate libertatea și inviolabilitatea sexuală ale persoanei, iar în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 174, 175 și 175[1] CP al RM accentul este pus pe protecția inviolabilității sexuale și a dezvoltării fizice și psihice normale a minorilor.

Cercetarea demonstrează că obiectul material nu poate fi analizat unitar pentru toate infracțiunile prevăzute în Capitolul IV al Codului penal. Astfel, infracțiunile care presupun contact fizic cu victima (art. 171–175 CP al RM) au ca obiect material corpul persoanei, în timp ce infracțiunea prevăzută la art. 175[1] CP al RM și anumite modalități ale hărțuirii sexuale nu presupun existența unui obiect material, întrucât conduita incriminată nu implică o influențare nemijlocită asupra corpului victimei.

Analiza laturii obiective a infracțiunilor prevăzute la art. 171–175[1] din Codul penal al Republicii Moldova demonstrează că principalul criteriu de delimitare a acestora îl constituie elementul material al faptei și modalitatea concretă de realizare a conduitei incriminate. Cercetarea evidențiază că modificările introduse prin Legea nr. 316/2022 au redefinit structura infracțiunilor privind viața sexuală, prin consacrarea noțiunii de „act sexual” și extinderea protecției penale în conformitate cu standardele internaționale. Totodată, este formulată propunerea de lege ferenda privind înlocuirea sintagmei „raport sexual” cu sintagma „act sexual” și în art. 201 CP al RM, pentru asigurarea coerenței terminologice a Codului penal.

În urma cercetării au fost delimitate elementele constitutive ale laturii obiective pentru fiecare dintre infracțiunile prevăzute în Capitolul IV al Codului penal.

Analiza laturii subiective a infracțiunilor prevăzute în Capitolul IV al Codului penal al Republicii Moldova

demonstrează că aprecierea vinovăției este strâns legată de reprezentarea pe care făptuitorul o are cu privire la existența sau inexistența consimțământului victimei. Cercetarea relevă că toate infracțiunile privind viața sexuală sunt comise cu intenție directă, întrucât făptuitorul urmărește în mod conștient realizarea conduitei incriminate și cunoaște împrejurările care conferă caracter ilicit faptei.

Analiza subiectului infracțiunilor prevăzute în Capitolul IV al Codului penal al Republicii Moldova demonstrează că acestea pot fi săvârșite exclusiv de persoane fizice responsabile, care au atins vârsta răspunderii penale prevăzută de lege. Cercetarea evidențiază că persoanele juridice nu pot avea calitatea de subiect al acestor infracțiuni, iar răspunderea penală este condiționată de existența discernământului și a capacității de a înțelege caracterul prejudiciabil al faptei.

În urma analizei dispozițiilor legale s-a constatat că, pentru infracțiunile prevăzute la art. 171 și 172 CP al RM, subiectul activ este persoana fizică responsabilă care a împlinit vârsta de 14 ani, iar pentru infracțiunile prevăzute la art. 172^1–175^1 CP al RM este necesară împlinirea vârstei de 16 ani. Totodată, cercetarea demonstrează că relevanța juridică a vârstei făptuitorului nu privește doar existența răspunderii penale, ci influențează și aprecierea reprezentării acestuia asupra capacității victimei de a consimți.

Cercetarea evidențiază că, de regulă, subiectul acestor infracțiuni are caracter general, însă în cazul unor variante agravate dobândește caracter special, atunci când legea impune existența unor calități suplimentare, precum cea de membru al familiei sau de persoană care are obligații de îngrijire, ocrotire, educare ori tratament față de victimă. De asemenea, s-a constatat că aplicarea circumstanțelor agravante presupune cunoașterea de către făptuitor a împrejurărilor care conferă victimei această protecție juridică specială.

Rezultatele cercetării au permis formularea unor criterii de delimitare între infracțiunile prevăzute în Capitolul IV al

Codului penal, clarificarea rolului consimțământului în aprecierea elementelor constitutive ale acestora și fundamentarea unor soluții de interpretare privind aplicarea dispozițiilor referitoare la actele sexuale neconsimțite, acțiunile cu caracter sexual neconsimțite și infracțiunile săvârșite asupra minorilor.

Totodată, cercetarea fundamentează două propuneri de lege ferenda: înlocuirea sintagmei „raport sexual" cu „act sexual" în art. 201 CP al RM, în vederea uniformizării terminologiei Codului penal, precum și transferarea infracțiunii prevăzute la art. 175[1] CP al RM în capitolul destinat infracțiunilor contra familiei și minorilor, pentru a reflecta mai fidel obiectul juridic principal al acestei incriminări și a asigura coerența sistemului de incriminare.

Capitolul IV, intitulat „Oportunități practice și propuneri legislative referitoare la consimțământul sexual", reprezintă partea aplicativă a cercetării și valorifică rezultatele obținute în capitolele precedente prin raportarea acestora la provocările contemporane generate de evoluția fenomenului infracțional și de transformările legislative în materia protecției libertății și inviolabilității sexuale. Capitolul urmărește identificarea dificultăților practice existente în aprecierea consimțământului victimei, analiza impactului noilor tehnologii asupra manifestării și evaluării voinței persoanei, examinarea standardelor dezvoltate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și formularea unor propuneri concrete de perfecționare a cadrului normativ național.

Analiza comparativă relevă că numeroase state europene au incriminat expres distribuirea neconsensuală a imaginilor intime, hărțuirea sexuală online și alte forme de exploatare sexuală prin intermediul tehnologiilor informaționale. Totodată, cercetarea demonstrează că anumite fenomene, precum *sexting*, *cyber grooming*, pornografia neconsimțită și *revenge porn*, pot fi încadrate, total sau parțial, în dispozițiile legislației penale naționale, însă persistă lacune privind sancționarea unor forme moderne de violență sexuală în mediul digital.

În urma cercetării au fost formulate propuneri de lege *ferenda* privind modificarea art. 173 CP al RM, prin extinderea incriminării hărțuirii sexuale săvârșite prin intermediul tehnologiilor informaționale și al comunicațiilor electronice, inclusiv în ipoteza șantajului sexual, precum și completarea Codului penal al Republicii Moldova cu un nou art. 177² CP al RM– „Încălcarea dreptului la imagine", destinat incriminării modificării și distribuirii neautorizate a imaginilor ori înregistrărilor video ale unei persoane fără consimțământul acesteia. Propunerile formulate urmăresc consolidarea protecției libertății și inviolabilității sexuale în mediul digital și armonizarea legislației naționale cu standardele europene și internaționale în domeniu.

În urma cercetării au fost analizate cauzele M.C. c. Bulgariei, M.G.C. c. României, C.A.S. și C.S. c. României, I.G. c. Republicii Moldova, A.P. c. Republicii Moldova și N.A. c. Republicii Moldova, care evidențiază că existența consimțământului sexual nu poate fi apreciată exclusiv prin raportare la rezistența fizică a victimei sau la existența unui acord aparent, ci presupune evaluarea tuturor circumstanțelor cauzei, a vulnerabilității victimei și a capacității reale de autodeterminare sexuală. Jurisprudența CtEDO confirmă, de asemenea, obligația autorităților de a desfășura investigații efective, adaptate particularităților psihologice ale victimelor, în special ale minorilor, și de a administra toate probele necesare pentru stabilirea existenței sau inexistenței consimțământului.

Capitolul IV evidențiază **noile forme de atingere a libertății și inviolabilității sexuale în mediul digital** și insuficiența reglementării acestora în legislația penală națională. Analiza comparată, standardele internaționale și jurisprudența CtEDO fundamentează necesitatea **perfecționării legislației penale și armonizării acesteia cu standardele europene și internaționale**, în vederea protecției efective a victimelor, în special a minorilor.

CONCLUZII ŞI RECOMANDĂRI

Analiza doctrinară, istorico-juridică și comparată a permis evidențierea evoluției concepțiilor privind consimțământul sexual, a funcțiilor sale în dreptul penal și a tranziției către reglementări centrate pe libertatea și autonomia sexuală. Cercetarea a relevat lipsa unei reglementări generale a consimțământului în legislația penală națională și dificultățile de interpretare generate de aceasta. Totodată, au fost clarificate esența și caracteristicile consimțământului sexual, fiind stabilite formele și criteriile de delimitare a consimțământului juridic valabil de manifestările viciate sau lipsite de relevanță juridică.

Problema științifică importantă, constă în fundamentarea unui cadru conceptual coerent al consimțământului victimei în materia infracțiunilor privind viața sexuală, care a permis clarificarea conținutului și rolului său juridico-penal, identificarea lacunelor legislative și formularea unor propuneri de lege ferenda pentru perfecționarea cadrului normativ și uniformizarea practicii judiciare în domeniu.

I. Concluzii: Problema științifică importantă a fost demonstrată prin concluziile formulate, ținând cont de ipotezele de cercetare, după cum urmează:

1. Consimțământul sexual reprezintă expresia liberă, conștientă, informată și voluntară a voinței unei persoane de a participa la un act sexual, constituind un element esențial pentru protecția autonomiei, libertății și integrității individului.

2. Lipsa consimțământului este determinată de circumstanțele care fac imposibilă participarea voluntară la actul sexual.

3. Consimțământul victimei reprezintă elementul central în calificarea infracțiunilor privind viața sexuală. În legislația actuală a Republicii Moldova, Codul penal nu oferă o definiție clară și detaliată a consimțământului, concentrându-se doar pe situațiile de lipsă a acestuia.

4. CP al RM clasifică infracțiunile privind viața sexuală în două categorii principale: infracțiuni săvârșite fără consimțământul victimei, incluzând art.171, art.172, art.173 și art.175^1 și infracțiuni care includ consimțământul victimelor, cum sunt art.174 și art.175 CP al RM.

5. Modificările aduse prin Legea nr.316/2022 au generat provocări semnificative în materie de calificare a faptelor. Astfel, art.171 CP al RM, care reglementa anterior violul ca „raport sexual săvârșit prin constrângere fizică sau psihică a persoanei sau profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința", a fost reformulat pentru a defini violul drept „act sexual neconsimțit". Prin urmare, violul poate fi realizat prin mai multe modalități alternative ale laturii obiective, iar săvârșirea simultană a mai multor acte sexuale cu aceeași intenție nu conduce la identificarea unui concurs de infracțiuni, ci la o singură infracțiune.

6. În ceea ce privește art.172 CP al RM, modificările au condus la redefinirea infracțiunii ca „acțiuni cu caracter sexual neconsimțite", care reprezintă modalități de satisfacere sexuală diferite de actul sexual prevăzut la art.132^2 CP al RM, fără a intra sub incidența altor articole, cum sunt art.173, 287 sau 354 din Codul contravențional. Exemplele includ contactul între organele genitale și alte părți ale corpului, masturbarea fără penetrare sau fricțiuni asupra zonelor intime ale victimei.

7. Spre deosebire de infracțiunea prevăzută la art.172 CP al RM, care sancționează acțiunile cu caracter sexual neconsimțite manifestate prin contact fizic concret, art.173 CP al RM reglementează hărțuirea sexuală, infracțiune ce include și acțiuni adiacente, precum profitarea de starea de dependență a victimei sau utilizarea amenințării, cu condiția că fapta nu întrunește elementele violului sau ale acțiunilor cu caracter sexual neconsimțite.

8. Spre deosebire de infracțiunea prevăzută la art. 175[1] CP al RM, care incriminează ademenirea minorului în scopul stabilirii unei întâlniri în vederea comiterii unei infracțiuni sexuale, art. 172[1] CP al RM sancționează constrângerea copilului de a participa la un act sexual sau la acțiuni cu caracter sexual neconsimțite în raport cu un terț, ceea ce presupune o ingerință directă asupra libertății de voință a victimei.

9. Dacă victima are o vârstă fragedă (până la 14 ani) iar raportul de expertiză psihologică arată că aceasta nu putea să își exprime un consimțământ valabil din punct de vedere legal, fapta nu poate fi încadrată în baza art.175 CP al RM sau art.174 CP al RM, deoarece în acest caz consimțământul victimei nu are valoare juridică.

10. La fel ca și la art.174 alin. (2) CP al RM, art.175 alin.(3) CP al RM, prevede o clauză exoneratoare de răspundere în cazul în care făptuitorul și victima sunt aproape de aceeași vârstă și dezvoltare fizică și psihică. Această prevedere are menirea de a exclude de sub incidența legii penale relațiile apropiate de vârstă, care nu prezintă un pericol social semnificativ. Această clauză urmărește evitarea sancționării unor relații afective normale între adolescenți.

11. Articolele 174 și 175 CP al RM din CP al RM se disting de articolele 171 și 172 CP al RM printr-un element esențial: existența consimțământului victimei minore. Dacă art.171 („Violul") și art.172 CP al RM („Acțiunile cu caracter sexual neconsimțite") sancționează faptele săvârșite în lipsa consimțământului, deci în condițiile unei constrângeri fizice, psihice ori ale imposibilității victimei de a-și exprima voința ori de a-și exprima dorința, articolele 174 și 175 CP al RM vizează situațiile în care actele sexuale au fost consimțite de către victimă. În aceste cazuri, acordul victimei nu înlătură răspunderea penală a făptuitorului, deoarece legea consideră că persoanele sub 16 ani nu dispun de maturitatea necesară pentru a decide în mod conștient și

responsabil asupra vieții lor sexuale. Prin urmare, deși nu există o constrângere propriu-zisă, fapta este incriminată ca formă de protecție specială a minorului.

12. Hărțuirea sexuală în mediul online nu este acoperită în prezent de legislația națională, termenul „comportament" fiind insuficient pentru a include formele virtuale. Completarea articolului 173 CP al RM este necesară pentru a preveni lacunele juridice și pentru a proteja victimele în mediul digital.

Contribuțiile personale se reflectă în cercetarea amplă și aprofundată, din perspectivă teoretică, practică și normativă, a problematicii consimțământului victimei în cazul infracțiunilor privind viața sexuală, în special în contextul articolelor 171–175[1] CP al RM.

II. Recomandări

1. Se propune ca norma de la art.201 CP al RM la fel să intervină cu modificări în sensul înlocuirii sintagmei de „raport sexual" cu sintagma de act sexual.

2. Se propune ca infracțiunea prevăzută la art.175[1] Cod penal al Republicii Moldova „Ademenirea minorului în scopuri sexuale" să nu mai fie inclusă în Capitolul IV „Infracțiuni privind viața sexuală", ci să fie transferată în Capitolul VII – „Infracțiuni contra familiei și minorilor", în cadrul unui nou articol și anume art.110 CP al RM, structura normei rămânând aceeași.

3. Se propune modificarea art.173 alin.(1) din CP al RM conform următoarei structuri: (1) Hărțuirea sexuală adică pretinderea unui act sexual sau a unei alte acțiuni cu caracter sexual pentru sine sau pentru un terț, prin acte, cuvinte, gesturi sau alte forme de comunicare, inclusiv prin intermediul tehnologiei informaționale și comunicațiilor electronice, dacă prin aceasta se creează o stare ostilă și/sau umilitoare față de victimă, săvârșită prin profitarea de starea de dependență a victimei, prin amenințare, sau prin șantaj, cu condiția că fapta nu întrunește elementele violului, ale acțiunilor cu caracter sexual neconsimțite sau ale

constrângerii unui copil în scopuri sexual se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 180 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.

4. Se propune completarea Capitolului V „Infracțiuni contra drepturilor politice, de muncă şi altor drepturi constituționale ale cetățenilor" din CP al RM cu art.177^2 CP al RM, după cum urmează: „Articolul 177^2. „Încălcarea dreptului la imagine". „Încălcarea dreptului la imagine adică modificarea neautorizată a imaginilor sau videourilor persoanei, inclusiv prin programe de editare, precum și distribuirea acestora fără consimțământul persoanei vizate, în scopul prejudicierii reputației sau demnității persoanei, se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani".

Propuneri privind potențialele direcții viitoare de cercetare

Cercetările viitoare pot viza aprofundarea dimensiunii criminologice și victimologice a infracțiunilor sexuale, analiza comparată a modelelor europene privind consimțământul sexual și armonizarea acestora cu standardele europene, precum și evaluarea impactului digitalizării asupra exprimării și validității consimțământului sexual în mediul online.

Propuneri de utilizare a rezultatelor obținute în domeniile socio-cultural și juridic a) în activitatea de cercetare științifică, la dezvoltarea continuă a științei dreptului penal; b) în practica organelor judiciare (ofițeri de urmărire penală, procurori, avocați, judecători); c) în activitatea legiuitorului, rezultatele cercetării pot servi drept bază pentru formularea de propuneri de lege ferenda menite să îmbunătățească cadrul normativ; d) în domeniul educațional, în procesul de formare a studenților, masteranzilor și doctoranzilor din domeniul dreptului penal.

BIBLIOGRAFIE

1. ANTONIU, G. Consimţământul victimei. În: Revista de Drept Penal, 2003, nr. 4, p. 14.

2. BOHNS, V. K. Toward a Psychology of Consent. În: Perspectives on Psychological Science, 2022, vol. 17, nr. 4, pp. 1093–1100.ISSN 1745-6916. DOI: 10.1177/17456916211040807.

3. BRÎNZA, S., STATI, V., TAMAZLÎCARU, A. „Violul și acțiunile cu caracter sexual neconsimțite: o abordare din perspectiva Legii nr. 316/2022". În: Juridice Moldova. [citat: 07.11.2024]. Disponibil: https://juridicemoldova.md/17060/violul-si-actiunile-cu-caracter-sexual-neconsimtite-o-abordare-din-perspectiva-legii-nr-316-2022-2.html

4. BUJOR, V., MIRON, I. Violența sexuală: aspecte juridico-penale și criminologice. Chișinău: Elan-Poligraf, 2001. p. 80. ISBN 9975-9620-9-2.

5. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV, adoptat de Parlamentul Republicii Moldova la 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 128-129 din 13 septembrie 2002.

6. DEMAREE-COTTON, J. Philosophy, Psychology, and the Ethics of Consent. PhD Dissertation, Department of Philosophy, Yale University, New Haven, 2022, p. 273. [citat: 15.09.2025].Disponibil:https://elischolar.library.yale.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1584&context=gsas_dissertations

7. DURKHEIM, É. The Rules of Sociological Method. New York: Free Press, 1982. ISBN 9780029079409, p. 272.

8. GALAN D-C. Modele legislative de încriminare a infracțiunilor privind viața sexuală pe plan internațional. In: Revista Procuraturii Republicii Moldova, 2024, nr. 13, pp. 72-76. ISSN 2587-3601.

9. IONUȘ, R. G. Implicații juridico-penale asupra consimțământului victimei. Teză de doctorat. Chișinău: CEP USM, 2011, p. 232.

10. KANT, I. Groundwork of the Metaphysics of Morals. Cambridge:University Press, 1998.

11. Legea nr. 316 pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 394-400.

12. MARINCIU, D. A. Prevenirea și combaterea agresiunilor sexuale asupra victimelor potențiale. Teză de doctor în drept. București: Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza", 2020.

13. МЕНЯЕВА, М. П. Культура согласия: сущность, становление, воспроизводство: Дисс. д-ра филос. наук. Челябинск, 2015. с. 41.

14. MILL, J. S. On Liberty. London: John W. Parker and Son, 1859. [citat: 31.07.2025]. Disponibil: https://eet.pixel-online.org/files/etranslation/original/Mill,%20On%20Liberty.pdf

15. MILLER, F. G., WERTHEIMER, A. (eds.). The Ethics of Consent: Theory and Practice. New York: Oxford University Press, 2009. 400 p. ISBN 978-0-19-533514-9.

16. REED, A. An Analysis of Fraud Vitiating Consent in Rape Cases. În: The Journal of Criminal Law, 1995, vol. 59, nr. 3, pp. 310–315. DOI: 10.1177/002201839505900309.

17. STATI, V. Despre practica aplicării răspunderii pentru infracţiunile privind viaţa sexuală. Considerente de ordin teoretic şi practic. În: Revista Naţională de Drept, 2007, nr. 8, pp. 16–22. ISSN 1811-0770.

18. WEBER, M. Economy and Society. Berkeley: University of California Press, 1978. ISBN 978-0520035004, p. 1469.

19. WESTEN, P. K. Some Common Confusions About Consent in Rape Cases. În: Ohio State Journal of Criminal Law, 2004, vol. 2, pp. 333–359, în special p. 335. [citat: 09.06.2024]. Disponibil:https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=637541

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTOAREI LA TEMA TEZEI

În reviste din Registrul Național al revistelor de profil (cu indicarea categoriei)

1. GALAN, Doina-Cezara, SĂRĂCUȚĂ Sandu. *Necesitatea implementării consimțământului victimei în calitate de cauză care înlătură caracterul penal al faptei.* în: Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe Sociale), 2024, nr. 3(173), pp.104-109. ISSN 1814-3199. 0,37 c.a, categoria B. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/104-109_48.pdf
2. GALAN, Doina-Cezara. *Practica CtEDO în cazurile infracțiunilor privind viața sexuală.* în: Revista Institutului Național al Justiției, 2025, nr. 2(73), pp.46-52. ISSN 1857-2405. 0,43 c.a. categoria B. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/46-52_44.pdf
3. GALAN, Doina-Cezara. *Impactul tehnologilor informaționale și comunicațiilor electronice asupra consimțământului sexual al victimei.* în: Studia Universitatis Moldaviae (Seria Științe Sociale), 2025, nr.3(183), pp.86-91. ISSN 1814-3199. 0,37 c.a. categoria B. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/86-91_34.pdf

Articole în lucrările conferințelor și altor manifestări științifice

În lucrările manifestărilor științifice incluse în Registrul materialelor publicate în baza manifestărilor științifice organizate din Republica Moldova

4. GALAN, Doina-Cezara. *Constrângerea fizică și psihică în cadrul actelor/acțiunilor sexuale neconsimțite.* în: Conferința națională cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare". în: Științe juridice și economice, 7-8 noiembrie 2024, Chișinău. Chișinău, Republica Moldova: Centrul Editorial-Poligrafic al USM, 2024, SJE, pp.31-36. 0,37 c.a., ISBN 978-9975-62-798-6.

Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/31-

36_56.pdf

5. GALAN, Doina-Cezara, GNATIUC, Cristina. *Forms and conditions of consent in sexual offenses.* în: Conferința Științifică Internațională „Prevenirea și combaterea criminalității: probleme, soluții și perspective", Ed. 6, 25 aprilie 2024, Chișinău. Chișinău: 2024, Ediția 6, pp.428-433. 0,29 c.a., ISSN 2587-4365. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/428-433_3.pdf

6. GALAN, Doina-Cezara. *Legislative models for criminalising sexual offences internationally.* în: Conferința Științifică Internațională „В умовах гсополггнчннх змш і безпекових иклшйв: можливосп та нові формата сшвпраш.: СС - схщне партнерство", 6-7 iunie 2024, Чершвцй Чсршвщ: 2024,pp.62-66. 0,23 c.a. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/62-66_59.pdf

7. GALAN, Doina-Cezara. *Aspecte practice privind calificarea infracțiunilor privind viața sexuală în contextul noilor amendamente la Codul penal.* în: Conferința Științifică Internațională „Infracțiunea - Răspunderea penală - Pedeapsa. Drept și Criminologie", Ed. Ediția a 3-a, 7-8 decembrie 2023, Chișinău, Republica Moldova: Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova, 2023, Ediția a 3-a, pp.236-246. 0,64 c.a., ISBN 978-9975-62-754-2. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/236-246_3.pdf

8. GALAN, Dolna-Cezara. *Comparative law elements regarding criminal liability for offenses against sexual freedom and inviolability of the person.* în: Development Through Research and Innovation: - 2025, Ed. 6,16 mai 2025, Chișinău. Chișinău: "Print-Caro" SRL, 2025, Ediția 6, pp.483-489. 0,35 c.a., ISBN (pdf)978-9975-168-26-7.
Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/483-489_3.pdf

Alte lucrări și realizări specifice diferitor domenii științifice (recomandate spre editare/aprobate de o instituție abilitată în

domeniu)

9. GALAN, Doina-Cazara, *Aspecte de calificare a infracțiunilor prevăzute la Capitolul IV din Codul pena! al Republicii Moldova.* în: Revista Procuraturii Republicii Moldova, 2024, nr.13, pp.33-38. ISSN 2587-3601. 0,37 c.a.

Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/33-38_50.pdf

10. GALAN, Doina-Cezara. *Modele legislative de încriminare a infracțiunilor privind viața sexuală pe plan international.* în: Revista Procuraturii Republicii Moldova, 2024, nr. 13, pp.72- 76. ISSN 2587-3601. 0,31 c.a.

Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/72-76_54.pdf

ADNOTARE

Galan Doina-Cezara, „Consimțământul victimei în contextul infracțiunilor privind viața sexuală”.

Teză de doctorat în drept, specialitatea 554.01. Drept penal și execuțional penal, Chișinău, 2026.

Structura lucrării: Teza cuprinde introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, 168 titluri bibliografice și 197 pagini de text de bază. Rezultatele cercetării sunt publicate în 10 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: consimțământ, victimă, infracțiuni privind viața sexuală, consimțământ faptic, consimțământ juridic, consimțământ viciat, libertate sexuală, integritate sexuală.

Scopul lucrării: fundamentarea concepției juridico-penale privind consimțământul sexual, prin determinarea esenței, condițiilor de validitate, formelor și limitelor acestuia.

Obiectivele lucrării: analiza doctrinară, normativă și comparată a consimțământului sexual; determinarea condițiilor de validitate și a formelor acestuia; examinarea practicii judiciare și a problemelor de interpretare și probare; formularea propunerilor de *lege ferenda*.

Noutatea și originalitatea științifică: fundamentarea consimțământului victimei ca instituție juridico-penală autonomă, elaborarea unei clasificări proprii, stabilirea criteriilor de validitate și determinarea rolului său în calificarea infracțiunilor privind viața sexuală.

Rezultatul care contribuie la soluționarea problemei științifice importante constă în fundamentarea conceptului juridico-penal al consimțământului sexual și elaborarea criteriilor de delimitare a consimțământului juridic valabil de manifestările factice ale acordului, fiind formulate propuneri de *lege ferenda* pentru perfecționarea Capitolului IV CP al RM.

Importanța teoretică: constă în aprofundarea concepției privind consimțământul sexual, formele, condițiile și rolul acestuia în calificarea infracțiunilor privind viața sexuală.

Valoarea aplicativă: rezidă în posibilitatea utilizării rezultatelor de către practicienii dreptului pentru aprecierea existenței sau lipsei consimțământului și aplicarea normelor Capitolului IV CP al RM.

Implementarea rezultatelor științifice: Rezultatele pot fi utilizate în procesul de instruire juridică universitară și postuniversitară.

ANNOTATION

Galan Doina-Cezara, „Victim Consent in the Context of Offences against Sexual Life".

Doctoral Thesis in Law, Specialty 554.01 – Criminal Law and Penal Enforcement Law, Chișinău, 2026.

Structure of the thesis: The thesis comprises an introduction, 4 chapters, general conclusions and recommendations, 168 bibliographic references, and 197 pages of main text. The research results have been published in 10 scientific papers.

Keywords: consent, victim, offences against sexual life, factual consent, legal consent, vitiated consent, sexual freedom, sexual integrity.

Purpose of the research: to substantiate the criminal-law concept of sexual consent by determining its essence, conditions of validity, forms, and limits.

Objectives of the research: doctrinal, normative, and comparative analysis of sexual consent; determination of its conditions of validity and forms; examination of judicial practice and issues of interpretation and proof; formulation of *de lege ferenda* proposals.

Scientific novelty and originality: onsist in substantiating victim consent as an autonomous criminal-law institution, developing an original classification, establishing the criteria for its validity, and determining its role in the legal classification of offences against sexual life.

The result contributing to the solution of an important scientific problem consists in substantiating the criminal-law concept of sexual consent and developing criteria for distinguishing legally valid consent from factual manifestations of agreement, as well as formulating *de lege ferenda* proposals aimed at improving Chapter IV of the Criminal Code of the Republic of Moldova.

Theoretical significance: is reflected in further developing the concept of sexual consent, its forms, conditions, and role in the legal classification of offences against sexual life.

Practical value: is reflected in the possibility of using the research findings by legal practitioners when assessing the existence or absence of consent and applying the provisions of Chapter IV of the Criminal Code of the Republic of Moldova.

Implementation of the scientific results. The research findings may be used in undergraduate and postgraduate legal education.

АННОТАЦИЯ

Галан Дойна-Чезара, «Согласие потерпевшего в контексте преступлений против половой жизни».

Докторская диссертация по праву, специальность 554.01 – Уголовное право и уголовно-исполнительное право, Кишинэу, 2026.

Структура диссертации: Диссертация включает введение, 4 главы, общие выводы и рекомендации, 168 библиографических источника и 197 страниц основного текста. Результаты исследования опубликованы в 10 научных работах.

Ключевые слова: согласие, потерпевший, преступления против половой жизни, фактическое согласие, юридическое согласие, порочное согласие, половая свобода, половая неприкосновенность.

Цель исследования: обоснование уголовно-правовой концепции сексуального согласия посредством определения его сущности, условий действительности, форм и пределов.

Задачи исследования: доктринальный, нормативный и сравнительный анализ сексуального согласия; определение условий его действительности и форм; исследование судебной практики и вопросов толкования и доказывания; формулирование предложений *de lege ferenda*.

Научная новизна и оригинальность: заключаются в обосновании согласия потерпевшего как самостоятельного уголовно-правового института, разработке авторской классификации, установлении критериев его действительности и определении его роли в квалификации преступлений против половой жизни.

Результат, способствующий решению важной научной проблемы заключается в обосновании уголовно-правовой концепции сексуального согласия и разработке критериев разграничения юридически действительного согласия и фактических проявлений согласия, а также в формулировании предложений *de lege ferenda*, направленных на совершенствование главы IV Уголовного кодекса Республики Молдова.

Теоретическая значимость: выражается в дальнейшем развитии концепции сексуального согласия, его форм, условий и роли в квалификации преступлений против половой жизни.

Практическая значимость: выражается в возможности использования результатов исследования практикующими юристами при установлении наличия или отсутствия согласия и применении положений главы IV Уголовного кодекса Республики Молдова.

Внедрение научных результатов. Результаты исследования могут быть использованы в процессе юридического образования на университетском и постуниверситетском уровнях.

GALAN Doina-Cezara

CONSIMȚĂMÂNTUL VICTIMEI ÎN CONTEXTUL INFRACȚIUNILOR PRIVIND VIAȚA SEXUALĂ

Specialitatea: 554.01. Drept penal şi execuțional penal

REZUMATUL TEZEI DE DOCTOR ÎN DREPT

Aprobat spre tipar: 09.11.2026

Hârtie ofset. Tipar Ofset.

Coli de tipar: 2,37

Formatul hârtiei: 60x90/16

Tirajul: 20 exemplare.

Comanda nr._____

Tiparul executat la „Iprint Group” SRL

mun. Chișinău, str. Alexandru Pușkin nr. 47/1,

MD-2005, Republica Moldova